

Tekst til Hverdagslivspalten i TA lørdag 24.09.16

Av Beate Alstad

KONSTANT EREKSJON = PRIAPISME

I gresk mytologi var Priapos en fruktbarhetsgud som hersket over hager, beskyttet husdyr, fruktplanter og avlinger. Men mest kjent var han for sin enorme, konstante ereksjon og representerte den generelle seksuelle lyst og naturens avlingskraft. Det erigerte kjønnsorganet var et symbol på velstand og fremgang, som ble målt mot sin vekt i gull.

Med priapisme menes langvarig smertefull ereksjon som ikke skyldes seksuell opphisselse. Tilstanden kan sees ved blodsykdommer, endokrine lidelser, skade mot penis, leukemi, infeksjon i bekkenet, hos alkoholikere og ved brukere av rusmidler som kokain og marihuana. Den vanligste årsak til priapisme i Norge er i dag selvinjeksjon i svampegemet av medikamenter mot ereksjonssvikt. I mange tilfeller finner en ingen spesiell årsak.

For å kunne forstå hva som skjer ved priapisme, må man vite hva som skjer med svampegemene i penis ved en ereksjon. Det er tre svampegemer i penis. Det ene ligger på undersiden rundt urinrøret. Penishodet er en del av dette. Ved seksuell opphisselse svulmer det opp, men det blir ikke stivt. På oversiden av penis er det to svampegemer som slutter der penishodet begynner. Det er disse som blir så kraftig fylt med blod ved ereksjon, at penis blir stiv. Dette kommer av at blodet som strømmer inn i penis blir "låst", fordi blodårene som skal frakte blodet ut blir klemt sammen. For at det skal komme nytt blod inn i penis er det normalt at hardheten varierer i styrke når man har ereksjon. Dette gjør at vevet inne i svampegemene hele tiden får nytt surstoff, men dersom ereksjonen går i vranglås kommer blodet verken inn eller ut.

Etter kort tid i vranglås blir det mangel på surstoff. Muskelcellene klarer ikke lenger å trekke seg sammen og man får en erigert og smertefull penis. Det er dette som kalles priapisme. Dersom det ikke går over, blir vevet inne i svampegemene ødelagt og cellene blir erstattet av arrvev. Da blir penis med tiden kortere, og har heller ingen mulighet til å fylles med blod slik at man kan få ereksjon. Blir vevet ødelagt, blir det ikke bare umulig senere å få ereksjon, men det kan til og med bli umulig å operere inn en såkalt penisprotese.

Derfor er det meget viktig med behandling så tidlig som mulig;

- Hvis tilstanden har vart kortere enn 5 timer, bør man først forsøke å få ereksjonen til å gå tilbake ved å kjøle ned penis med kald dusj og/eller en ispose eller fysisk aktivitet (f.eks. jogging eller sykling). Dersom dette ikke hjelper kan man forsøke et kraftig vedvarende trykk om penis med neven. Hvis dette ikke hjelper, og tiden løper ut, bør lege konsulteres snarest.

- Hvis tilstanden har vart lenger enn 5 timer må man straks kontakte lege. Da kan man bli behandlet med medisiner (Efedrin) for å få ereksjonen til å gå tilbake. Man kan eventuelt også tømme svampelegemet for blod gjennom en sprøyte.

Konstant ereksjon er en drøm for mange menn, men det kan altså fort bli et mareritt. Heldigvis er det kun rundt 100 menn i Norge som får priapisme hvert år.

God helg Telemark.